

Шығармашылық мамандық иелері үшін жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру мүмкіндіктері. Мәдениет пен өнер саласындағы ғылымның дамуы

Баяндамашы: Сарымсакова Алмагуль
Сессияқызы – Сапа менеджменті, ішкі
аудит және стратегиялық жоспарлау
жобалық кеңсесінің жетекшісі, өнертану
кандидаты, Құрманғазы атындағы ҚҰК
қауымдастырылған профессорының м.а.

GA

Мәдениет пен өнер саласындағы ғылымның дамуы – бұл әсіресе жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру контекстінде күрделі әрі көпқырлы үдеріс. Бүгінде бұл сектор тарихи тұрғыдан «ғылыми» және «шығармашылық» мамандарға бөлінуімен, сондай-ақ өнер университеттеріндегі креативті қызметтің жеткіліксіз ескерілуімен байланысты бірқатар қиындықтарға тап болып отыр.

Шығармашылық ЖОО оқытушыларының санаттары

Теориялық бағыт

Теориялық қызметке бағытталған, негізінен музыкатану немесе гуманитарлық бейіндегі зерттеушілер. Бұл санаттағы мамандар саны өте аз, бірақ олар классикалық ғылыми әдіснамаға сәйкес жұмыс істейді.

Бұл шығармашылық жоғары оқу орындары оқытушыларына қойылатын ғылыми талаптар мен олардың нақты мүмкіндіктері арасындағы алшақтыққа әкеледі. Жоғары оқу орындары осы алшақтықты қысқартуға тырысып жатыр.

Тәжірибелік бағыт

Тәжірибелі мамандар: орындаушы музыканттар, композиторлар, суретшілер, режиссёрлер. Олардың шеберлігі классикалық ғылыми әдіснамаға сәйкес келмейді. Оларға қойылатын ғылыми белсенділік талаптары олардың кәсіби қызмет ерекшеліктерін ескере бермейді.

Құрманғазы атындағы ҚҰК PhD бағдарламаларының жетістіктері

27

Докторанттар

Құрманғазы атындағы Қазақ ұлттық
консерваториясында оқуын аяқтаған
докторанттар саны

13

Қорғаған түлектер

Диссертациясын сәтті қорғаған
докторанттар саны

3

Диссертациялық кеңес

Диссертациялық кеңестің жұмыс істеп
келе жатқан мерзімі

Бұл – Қазақстандағы шығармашылық жоғары оқу орындарының арасында ең жақсы көрсеткіш, бірақ басқа университеттерімен салыстырғанда төмен деңгейде. Бұл жерде өсу мүмкіндіктері де, мәселелер де бар. Негізгі қиындық – қабылдау емес, докторантураны аяқтау, сәтті қорғау және жарияланымдық белсенділік.

Докторлық диссертацияларды қорғау көрсеткіштерінің төмен болу себептері

Жариялау мүмкіндіктерінің шектеулілігі

Халықаралық рейтингтік базаларға (Scopus, WoS) кіретін, дәйексөз саны жоғары ғылыми мақалаларды жариялау мүмкіндіктерінің шектеулілігі. Қазақстанда шығармашылық бағыттағы 1-2 кварталға жататын ғылыми журналдар жоқ.

Журналдар санының аздығы

Музыкалық өнер саласындағы, ISSN халықаралық жүйесіне тіркелген және ЖЖОКБҰ тізіміне енген басылымдар саны – бар болғаны үшеу. Солардың ішінде – консерваториялық «Saryn» журналы бар.

Халықаралық журналдардың квартал көрсеткіштері

Әлемде нақты өнер түрлеріне маманданған халықаралық ғылыми журналдар бар, бірақ көп жағдайда бұл басылымдар докторанттардан талап етілетін квартал көрсеткіштеріне сай келмейді.

Шығармашылық мамандықтар докторанттарының қиындықтары

Ғылыми жұмысты ұсынудың балама түрлерін, соның ішінде практикаға бағытталған зерттеулер мен мультимедиялық жобаларды қолданудың қажеттілігі айқын. Бұл үшін ғылыми және практикалық бағыттағы білім беру түрлерін институционалды түрде ажырату қажет.

Шығармашылық жоғары оқу орындары үшін бейіндік докторантураға қойылатын талаптарды әзірлеп, заңнамалық тұрғыда бекіту керек. Бұл икемділік береді және кәсіби мамандануына сәйкес жол таңдауға мүмкіндік жасайды.

Шығармашылық докторантура бағыттары

Doctor of Philosophy (PhD)

Ғылыми бағытталған дәреже

Doctor of Music Art (DMA)

Музыкалық өнер саласындағы бейіндік дәреже

Doctor of Fine Arts (DFA)

Бейнелеу өнері саласындағы бейіндік дәреже

Doctor of Cinema History (DCH)

Кино тарихы саласындағы бейіндік дәреже

Қазіргі уақытта Қазақстанның шығармашылық жоғары оқу орындарында докторантура деңгейінде ғылыми және практикаға бағытталған бағыттарды жүйелеу үдерісі белсенді жүріп жатыр. Бұл екі академиялық дәрежені көздейді: Doctor of Philosophy (PhD) және бейіндік докторлық дәреже.

Халықаралық тәжірибе

Еуропалық тәжірибе

PhD бағдарламасымен қатар, DMA докторантура бағдарламасы бар

Зерттеу нәтижелері

PhD – жазбаша зерттеу, ArtD – шығармашылық жоба/өнер туындысы

Америкалық тәжірибе

Музыканы практикалық қолдану саласында кәсіби мансапты көздейтіндерге арналған бағдарламалар

Братислава тәжірибесі

PhD ғылыми бағдарламасы тек музыкатанушыларға, ArtD – орындаушыларға арналған

Еуропалық және америкалық өнер университеттерінде Musicology саласындағы PhD бағдарламасымен қатар, музыканы практикалық қолдану саласында кәсіби мансапты көздейтіндерге арналған DMA (Doctor of Music Art) докторантура бағдарламасы бар, және әр елде бұл бағдарлама өзіндік ерекшеліктерге ие.

Зерттеушілік арт-платформалар

Арт-платформалардың мақсаты

Докторанттарды, ғылыми жетекшілерді және халықаралық сарапшыларды біріктіріп, бірлескен шығармашылық жобаларды жүзеге асыруға, көрмелер өткізуге және шығармашылық үдерісіне ғылыми рефлексияны енгізуге мүмкіндік береді.

Planetary Collegium

Бүгінде белсенді жұмыс істеп тұрған халықаралық зерттеу платформасы (Ұлыбритания, Италия, Қытай), оны профессор Рой Аскотт негізін қалаған. Бұл платформа өнерді, ғылымды, технологияны және сана зерттеуін біріктіреді.

Халықаралық орталықтар

Плимут университетінде орналасқан, ал оның орталықтары Тренто, Люцерн және Шанхай қалаларында орналасқан. Бағдарлама докторанттарға әртүрлі білім салаларын біріктіретін пәнаралық жобалармен жұмыс істеуге мүмкіндік береді.

Гранттық қаржыландыру мәселелер

Заңнамалық шектеулер

Қолданыстағы «Білім туралы» Заңға (43-1-бап) сәйкес, өнер университеттері Республикалық мемлекеттік мекеме (РММ) ретінде «білім мен ғылымды өндіріспен біріктіруге қатысуға» құқығы жоқ.

Бюрократиялық кедергілер

Бір мемлекеттік мекемеден екіншісіне қаражат аударудың мүмкін еместігіне байланысты қаржы алу қиындықтары.

Ықтимал шешімдер

Бұл мәселенің шешімі ғылыми зерттеулер деңгейін арттыруға және қорғау көрсеткіштерін көбейтуге мүмкіндік берер еді.

Назар аударғаныңыз үшін рахмет!

